

LEPTOSPIROSIS ในเชียงใหม่

โดย

* บัญธรรม สุนทรเกียรติ พ.บ., D.T.M. (Calc.), M.M.Sc. (Med. O.S.U.)

ประกาศนียบัตรนักค้นคว้าโรคทางโลหิต มหาวิทยาลัยไอโฮไอสเตท

กับ

** ประธาน วุฒิกุล พ.บ.

โรงพยาบาลแมคคอร์มิค จังหวัดเชียงใหม่

รายงานเกี่ยวกับโรค Leptospirosis นี้ สำหรับเมืองไทยได้ ถูกพิมพ์เผยแพร่หลายครั้ง แล้ว ๑,๒,๓,๔ และจากรายงานการศึกษาโดย สัมบูรณ์ ปรากฏว่าพบ Leptospira ในเมืองไทย ๔ species รายงานอนันจะเป็นรายงานเพิ่มเติมในการพบเชื้อ Leptospira อีก ๒ species ในเชียงใหม่

ในระหว่าง ๓ เดือน คือ กรกฎาคม—กันยายน ๒๔๘๘ ผู้เขียน (บ.ศ.) ไปช่วยทำงานที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิค ได้พบผู้ป่วย ๓ ราย ซึ่งมีอาการของโรค Leptospirosis ได้ทำการตรวจพร้อมส่งราย โดยเปรียบเทียบกับ เชื้อชนิดต่าง ๆ ในประเทศชออดแลนด์ (เพราะเชื้อ leptospira ที่เคยเลี้ยงไว้ในเมือง

ไทย ๓๘ species ตายไปหมดเมื่อ ๒ ปีต่อมา แล้ว) ปรากฏผลว่า เมื่อทำ agglutination-lysis reaction กับ leptospira ชนิดต่าง ๆ ๒๕ ชนิด รวมทงเชื้อที่ส่งไปจากเมืองไทย ผู้ป่วย ๒ รายจากเชียงใหม่ เป็น Leptospirosis icterohaemorrhagiae (Weil's disease) ๑ ราย และ leptospirosis hebdomadis (Seven-Day-Fever) อีก ๑ ราย ผู้ป่วย ๒ รายมาจากต่างอำเภออื่น

ในการรักษาได้ใช้ acromycin 500 mg. ทุก ๖ ชม. เป็นเวลา ๓ วัน และให้ dextrose saline เข้าเส้นวันละ ๑,๐๐๐ ซี.ซี. ปรากฏผลดี และหายทุกราย.

ผลของการทำ agglutination-lysis reaction ปรากฏตามตารางต่อไปน.

* นักค้นคว้าทางโลหิตของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ปัจจุบันกำลังทำการค้นคว้าอยู่ที่ ร.พ. อุบลราชธานี จ.ว. อุบลราชธานี

** แพทย์ประจำโรงพยาบาลแมคคอร์มิค จ.ว. เชียงใหม่

ผลของ Agglutination-lysis reaction.

Serotype	Strain	Reciprocal titre with serum	
		A.	B.
Icterohaemorrhagiae AB	Wijnberg	1000	0
Icterohaemorrhagiae A	Kantorowicz	0	0
Icterohaemorrhagiae group	Mankarso	300	-
Icterohaemorrhagiae group	Naam	3000	-
Canicola	Hond Utrecht Iv	0	0
Grippotyphosa	Andaman CH 3l	0	0
Hebdomadis group	Hebdomadis	0	1000
.. Medamensis	Hond HC	-	100
.. Wolffi	3705	-	300
..	Hardjoprajino	-	0
.. Sejroe	Mallersdorff 11	0	300
.. Ballum	S 102	0	0
.. Saxkoebing	Saxkoebing	-	1000
Autumnalis	Rachmat	0	0
Pomona	Pomona	10	0
Hyos (Mitis)	Johnson	0	0
Australis A	ballico	0	0
Bataviae	Van Tienen	0	0
Bataviae	Paidjan	0	0
Pyrogenes	Salinem	0	0
Sarmin	Sarmin	0	-
	* Dhonburi RC	0	0
	* Bangkok RC 16	300	10
	* Bangkok RC	0	0
	* Trad RC	0	0

* = ส่งไปจากเมืองไทยโดย บ.ด.

0 = negative

- = not done

วิจารณ์

โรค Leptospirosis นี้ ถ้าได้เคยเห็นผู้ป่วยที่เบนอย่างหนักเพียงหนึ่งราย เมื่อพบเข้าก็มักจะทายโรคได้โดยไม่ผิดพลาด เพราะมีอาการและการตรวจพบที่เด่นชัดหลายประการ จึงอยู่แม้การทายโรคที่แน่นอน จะต้องให้ได้ผลอย่างหนึ่งอย่างใด จาก Hemoculture; An-

imal inoculation หรือ Serological reaction (ซึ่งเป็นวิธีมาตรฐานสำหรับปีเคาะห้โรค) ในโรงพยาบาลต่างจังหวัดเป็นของที่ทำได้ยาก แม้ในกรุงเทพฯ เวลานั้นก็ไม่สามารถจะช่วยเหลือในการทำ Sero-agglutination ได้ ในเมื่อโรคนี้ได้รับการพิสูจน์แน่นอนว่ามีย่อยทั่วไปในประเทศไทยทั้ง Leptospira ทพบก็มีไม่ต่ำกว่า

๒ ชนิด ฉะนั้นผู้หมิ่นหาทวีตชอบในการศึกษาทางแพทย์ ควรจะพิจารณาหาทางแยงเขอเอาไว้ เพื่อประโยชน์ในการสอนนักศึกษา และช่วยในการพิเคราะห์โรคให้แก่แพทย์ทั่วไป ผู้เขียนมีความเห็นว่า กรมมหาดยาดัยแพทยศาสตร์ สามารถจะช่วยแก้ปัญหาข้อนี้ได้ เพราะมีบุคคล และเครื่องอุปกรณ์บริบูรณ์ สามารถทำได้แน่นอน ถ้าอธิบายดีสนใจ

สำหรับแพทย์ทางรักษา (Clinician) ก็ย่อมต้องอาศัยอาการที่เด่นชัด เช่น Sudden onset, เพื่อยมาก, ตาแดงโดยเส้นโลหิตฝอยเม่งพาดเป็นสายทับตาขาว, muscular pain โดยบ่น้องแสดงความเจ็บปวดมาก ไม่ว่าจะรายอย่างอ่อนหรืออย่างแรง ถ้าอย่างแรงในวันที่ ๔ ที่ ๕ หลังจากเป็นไข้กับปรากฏ jaundice, jaundice ในโรคนี้ผิดกับโรคอื่นที่ injected vessels จะทับอยู่บนสัดเหลืองของตาขาวอย่างเห็นชัด การเปลี่ยนแปลงของบัสต์สำวะที่มี granular casts และไข่ขาว (ราว ๒๐ เปอร์เซ็นต์) และ N.P.N. ที่สูงจะช่วยอีกทางหนึ่ง N.P.N. ในบางรายสูงถึง ๒๐๐ มก. เปอร์เซ็นต์ อีกอย่างหนึ่ง คือส่วนมากความดันโลหิตต่ำกว่าปกติ

การรักษา แม้ว่าไม่มี specific แต่เท่าที่ทดลองมาทาง aureomycin และ acromycin ใน

๒ รายที่กล่าวมานั้น ก็ปรากฏผลดีเป็นที่น่าพอใจ นอกเหนือจากการให้ alkaline และ fluid มากๆ ข้อควรระวังอีกอย่างหนึ่ง คือ โรคนี้มี toxic ต่อ Vital organs ทั้งสาม หัวใจ, ตับ และไต ฉะนั้นการพิเคราะห์โรคและการรักษาที่ถูกต้อง จึงจำเป็นสำหรับชีวิตของคนไข้อย่างยิ่ง

สรุป

มีผู้ป่วยด้วยโรค Leptospirosis ในเชียงใหม่ ๓ รายในระยะเวลา ๓ เดือน และพิสูจน์ได้แน่นอน โดยการตรวจซีรัม ๒ ราย เชื้อที่พบได้เปรียบเป็น ๒ ชนิดต่างกันคือ L.icterohaemorrhagiae กับ L.hebdomadis ทั้ง ๒ ชนิดนี้ต่างไปจาก ๔ ชนิดที่เคยพบและรายงานในเมืองไทย ในเวลานี้ประเทศไทยได้พบ Leptospira แล้ว ๒ ชนิด ทั้งมีอยู่ในส่วนต่างๆ ของเมืองไทย ไม่เฉพาะภาคหนึ่งภาคใด การตรวจร่างกายและอาการที่แน่นอน ช่วยให้การพิเคราะห์โรคได้ผลได้ใกล้เคียงความจริง การรักษาโดย acromycin ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ

เอกสารที่ใช่เป็นหลัก

๓. ใช้ ยูนินพินซ์ “ รายงานการพบโรคไวต์ ครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อคราวอุทกภัยใหญ่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ” จดหมายเหตุทาง

แพทย์ เดิม ๒๖ ตอน ๔ กรกฎาคม ๒๔๙๖.

๒. ยง วิหคูปต์ "Weil's Disease หรืออะไร" จดหมายเหตุทางแพทย์ เดิม ๒๙ ตอน ๒ พฤษภาคม ๒๔๙๙.

๓. บุญธรรม สุนทรเกียรติ - ดำเนินง บุญปวนิช "การศึกษา Leptospirosis" จด

หมายเหตุทางแพทย์ เดิม ๓๔ ตอน ๔ สิงหาคม ๒๔๙๔.

๔. บุญธรรม สุนทรเกียรติ "ผลของการทดลองรักษา Leptospirosis ด้วย ซอเวอิมัยซิน" จดหมายเหตุทางแพทย์ เดิม ๓๕ ตอน ๖ ธันวาคม ๒๔๙๕.

คำคมของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

การโต้ตอบระหว่าง Dr. Paul Dudley White แพทย์ผู้รักษาโรคหัวใจของประธานาธิบดีไอเซนฮอว์กกับนักสื่อข่าวคนหนึ่งคือผมพบดังนี้ "The future," he said, "rests in the lap of the gods, as it more or less does with all of us in this room. With average good luck and common-sense care, it is possible for the President to live for years and be fully active, as have many others among my own patients who have recovered similarly at this stage of their convalescence."

The first question fired at Dr. White was: "If you were in the President's shoes, would you run for a second term?" Dr. White didn't want to be pinned down. "Not being in the President's shoes and probably being quite different in my aptitude and ability," he said, "I can't answer that question."

Reporters tried again. Might a "fully active" life for the President include a second term? Dr. White replied that since none of his other patients had been Presidents of the United States, he couldn't "speak with experience on that point."

จาก "Newsweek Dec. 26, 1955."